

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 32. De Caaroënsibus vindicta sumitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Caaror
recuperatur.*

*Irufentes
vincuntur.*

filiens, represso ferociente, tertium ictum divertisset. Mox piè veneratus Castillii exuvias, quòd sindon deesset, talari se veste exuens, sacrum pignus semiuultatum eà involvit, & ad Piratinienfe oppidum reportat. Sequenti mane nostræ cohortes in conspectum hostium venère, à quibus cum Niezuvium & reos sibi tradi per internuncios postulassent, si pacem mallent quàm bellum, nullum præter tela responsum accepere. Quare tanto impetu invecti sunt, ut momento fermè temporis, fufis fugatisque hostibus, victoriam cum multorum clade obtinuerint. Ex nostris tres tantum desiderati, triginta citra periculum vulnerati. Niezuvius primus ante pugnam fugiens, rate ex arborum ramis confectâ, cum paucis comitibus, Urvaicâ transmissa, eousque per varia loca profugus latuit, donec post aliquot annos in latronum manus incidens, furoris sui pœnas lueret: etiam in miseria sua diu formidabilis, quòd ejus conditio ignoraretur. Imbellis multitudo omnis sine spe restaurandi oppidi victoribus cessit. Niezuvii villas, quas cum concubinis numero pares habebat, flamma absumpsit.

**CAPUT
XXXII.**

*De Caaroën
sibus vindi-
cta sumitur.*

*Emmanuel
Capralis au-
xilia adpro-
perat.*

*De ceteris
auxiliis.*

*Caaroënfe
superantur.*

*Societas
moderatio.*

*Parricida
aufigati.*

POSTQUAM justæ iræ utcumque litatum est, Nienguirus in Piratipiensem agrum victores reducens, reperit nova convenisse auxilia: nam Emmanuël Capralis Alpoinus, nobilis Lusitanus, Hispanorum manipulum suis sumptibus publicâ autoritate ex Sancti Joannis urbe octoginta leucis distante conduxerat, & ex Indorum oppidis Divi Francisci familiæ subjectis Frater Gregorius Oluna, vir apprimè pius, ducentos Neophytos & totidem Joannes Gamarra, vir immortalitate dignus, in Sociorum tutelam miserat. Ex remotioribus verò Neophytorum nostrorum coloniis Arapifanduvius, & alii Casiquii, non contemendam manum adduxerant. Ad quas res conficiendas non parvum momentum attulerat Didaci Boroæ Assumptionis Rectoris autoritas, qui frustra tentatis Paraquariensium Hispanorum animis, ipse per se recensita auxilia contraxerat, & magnis itineribus, consilii conferendi ergò (nam vices Provincialis absentis gerebat) Piratinienfibus se adjunctum venerat. Vigesimo Decembris Emmanuël Capralis, reliquorum Dux, copias omnes ad Caalapaminienfes, ubi Petrus Romerus periclitabatur, celeritè deducit. Nec sine providentia Numinis celeritas fuit: nam altero quàm venerat die, Caaroënfe parricidæ numero quingenti, nihil nostrarum copiarum concii, in Caalapaminiensem agrum descenderant, & jam insolenter immincebant oppido, cum nostræ cohortes ex improvîso eductæ, tanto perduellibus, ad conspectum prælectum Hispanorum equitum, terrori fuere, ut post primum incursum, secundum insultum non tulerint, ad proxima nemora tumultuosè se recipientes: quibus hinc Capralis Alpoinus, hinc Nienguirus magnam cladem intulere. Multis fugâ dilapsis, quinquaginta captivi in potestatem venère, inter quos Caabure & Caarupe, necnon alii insignes parricidæ. Altero mane militari ordine progressi, Caaroënfi oppido potiti sunt. Ibi statim de supplicio reorum actum. Multitudo censebat in omnes animadvertendum: pars sanior pronuntiabat rebellionis capita solummodò esse amputanda. Societatis sententia mitissima erat, nolentis suas injurias sanguine aut nimium justè ulcisci. Sed Capralis Alpoinus ita rem totam moderatus est, ut omnibus aliquid concessisse videretur: nam latâ in parricidas omnes capitis sententiâ, duodecim tantum ex omni numero delegit, qui, quid alii mererentur, ultimo supplicio ostenderent. Caabure & Caarupe, conjuratorum primi, laqueo vitam finire. Marangoa, Rochi Gonsalvii interfector, eo quo scelus patraerat loco, è furca suspensus est. Potirava, conjurationis author, postquam aliquandiu cum Araguira Joannis Castillii interfectore fugisset, ab ipsismet Ethnicis ambo traditi sunt: de quibus etiam postea sumptum supplicium. Unus Caabure inter blasphemias ineptias, non admittens Fide Christianâ, expiravit: reliqui primo Sacramento expiati piè mortem admisere. Atque hi ad unum omnes cum reliquis captivis asseruere, causas illatæ patribus necis nullas fuisse, quàm quòd Christianam religionem odissent, & suas antiquitates amarent. Marangoa moriens affirmavit, Rochum Gonsalvium verè post mortem loquutum fuisse, utpotè cujus os, cum cor loqueretur, contritum convulsùmque à corpore

effec.

esset. Sic non frustra cecidit loquacis cordis vaticinium, afferentis, Caaroënles ob patratum facinus acerbas res manere, & pollicentis oforibus suis iteratum auxilium. Humanis iudiciis Divina subnectam: neque enim casu factum esse arbitror, ut omnibus & solis Sociorum interfectores, antea sanis, postquam capti sunt, fœdæ & maleolentes pustulæ in manibus nascerentur. Sanè Marangoæ manus ita imputraverunt, ut sibi ipse horrore esset. Cujus rei juratos testes ex tabulis publicis proferre possem. Atque hæc omnia documento esse possunt, quàm non lento gradu nobilia scelera prosequatur Divina Nemesis. Nemo ex Neophytis repertus est, qui pro cognatis suis perduellibus iudicem oraret, aut mallet condonari magis, quam puniri.

CASTIGATIS Caaroënibus, Didacus Boroa factas Sociorum exuvias, securitatis & honoris ergo, ad Conceptionis oppidum transportari curavit: quarum oneri, per aliquot dierum iter, milites ex bello reduces, & nobiles Casiquii, sibi invicem succedentes, succollavere: donec Ibitiraquanorum oppido proximis sese obviam effunderet multitudo, & utrimque pompa, ovationi quàm funeri propior, ordinaretur. Præcedebant cum signis victores, post se captivos revinctos trahentes. Subsequebantur Ibitiraquanorum distincti ordines: primus erat puerorum vario plausu & fremitu acclamantium; his succedebant mulieres iussæ continere lachrymas ne mœstitiæ signis memoriam tantæ felicitatis fœdarent. Inde gradiebatur virorum agmen, quos excipiebant gentis primores, & quotquot variam musicam excolebant. Ferretorum latera claudebant nostri Sacerdotes, qui ex multis oppidis confluerant. Plebs arcibus triumphalibus vias ornaverât, & per iusta intervalla festos ignes incenderat, aliæque lætitiæ ostentamenta exhibuerat. Inter hanc pompam sacra cadavera in Conceptionis templum inducta honorifico pegmati imposita sunt. Postquam pompæ tumultus subsedit Didacus Boroa pro suggestu luculentâ oratione eos laudavit, quibus sepulturæ honos habebatur. Victores appellavit, & in morte felices, qui inter ipsam virtutem defuncti sanguine suo gloriam æternitati consecraverant. Eos dixit Deo caros, & Superis pates, futurosque olim in terris venerabiles, necnon apud supremum Numen Americanorum patronos. Conversus deinde ad Hispanos milites, navatæ operæ gratias egit, monens Deum quidem & bonam famam viris gloriosis optimum præmium esse; sed Societati præterea curæ fore, ut beneficium in non ingratos homines collatum fuisse cognoscerent. Denique in immensum extulit Neophytorum Catechumenorumque virtutem, pro religione contra gentiles suos & necessitudines adeo fortiter pugnantium. Mox ritè compositis sub arâ cadaveribus, & auxiliariis copiis dimissis, pompa soluta est. Nec uno in loco honor Heroibus habitus est. Nam in Assumptionis urbe cives & uterque Magistratus, mixtis mœroris & lætitiæ signis, splendide parentarunt, Rochi Gonsalvii germano fratre Canonico, Ambrosii & Augustini hymnum in gratiarum actionem festivè admodum insonante. Idem præstitère nostri & Franciscanæ familiæ alumni, summopere aventes, ut sibi reliquiarum aliquid mitteretur, quas ubique summi viri venerati sunt. Antè eas Paraquariensis Episcopus in genua provolutus sanctè asseruit, se quidem eâ autoritate carere, quâ opus est ad Heroës Divorum albo inscribendos, sed neminem sibi obstiturum, quin privatim eos coleret. Mutius Vitellescus Generalis cor Rochi sagittâ transfixum, ex ipsa Paraquaria dono missum, in cubiculum suum inter sacram suppellectilem, non sine commendatione, intulit. Academia Cordubensis Gymnasticis encomiis: Nierembergii panegyri Hispanicâ Latinâque; Ioninus carmine; Ferrufinus Provincialis synopsis Regi Catholico inscriptâ; Alegambe inter illustres mortes elegantielogio; denique Didacus Boroa, ejusdem Provinciæ Præpositus, longâ & accuratâ iusti voluminis historiâ nostros Heroës celebrarunt. Mearum verò partium hic est breviter, quo quisque loco natus sit, & quibus moribus vixerit, posteritati commendare.

CAPUT

XXXIII.

Exuvie occisorum Sociorum intutum recipiuntur, & honorantur.

Honor funebri.

Panegyri.

Hispani laudati;

Neophyti, Catechumenique;

Socii ubique honorati.